

Észak-Korea az átalakuló regionális erőterben

North Korea in the Changing Regional Power Space

MEZEI TIBOR

KKI-elemzések

A Külügyi és Külgazdasági Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

Külügyi és Külgazdasági Intézet

Lektorálta:

Baranyi Tamás Péter

Szöveggondozás:

T-Kontakt Kft.

Tördelés:

Lévárt Tamás

A kiadó elérhetősége:

H-1016 Budapest, Bérc utca 13-15.

Tel.: + 36 1 279-5700

E-mail: info@ifat.hu

<http://kki.hu>

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Külügyi és Külgazdasági Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának.

© Mezei Tibor, 2022.

© Külügyi és Külgazdasági Intézet, 2022.

ISSN 2416-0148

<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.KE-2022.55>

Összefoglalás: A védelmi képességek erősítése és a nukleáris arzenál fejlesztése továbbra is az észak-koreai rezsim kiemelt célja. Ennek jegyében 2022 elején új lendülettel folytatta ballisztikusrakéta-programját, rekordszámú rakétatesztet hajtva végre, többet, mint az azt megelőző öt évben együttvéve. Az orosz–ukrán háború kirobbanása miatt megváltozó biztonsági környezetben ugyanakkor Észak-Korea lehetőséget látott arra, hogy új szintre emelje stratégiai együttműködését mind Kínával, mind Oroszországgal. Ez az együttműködés egyre szorosabbá vált 2018 óta, és Észak-Korea most arra törekszik, hogy a hidegháború időszakát idéző szövetségi szintre fejlessze azt.

Kulcsszavak: Észak-Korea, észak-koreai ballisztikusrakéta-program, Kim Dzsongun, orosz–ukrán háború hatása

Abstract: *Enhancing its defense capabilities and developing its nuclear arsenal has remained a major goal for the North Korean regime. In line with this, Pyongyang continued its ballistic missile program with new impetus early this year, conducting a record number of missile tests; more than during the previous five years taken together. The changes in the security environment caused by the outbreak of the Ukrainian war then offered new opportunities for North Korea to deepen its strategic cooperation both with China and Russia. Their cooperation has been expanding since 2018, and Pyongyang now strives to develop their relationship into an alliance reminiscent of the Cold War period.*

Keywords: *North Korea (DPRK), North Korean ballistic missile program, Kim Jong Un, impact of Ukrainian war*

BEVEZETÉS

Az észak-koreai rezsim az idei évben – csakúgy, mint a 2016–17-es időszakban – a kelet-ázsiai és csendes-óceáni régió biztonságát fenyegető sorozatos provokációival hívta fel magára a figyelmet, ezzel ismételten megsértve az ENSZ Biztonsága Tanácsa rá vonatkozó [határozatait](#). 2022. november elejéig bezárólag több rakétakilövést hajtottak végre, mint a 2017–2021 közötti periódusban összesen, rekordot állítva ezzel fel. A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság (KNDK) a kilencvenes évek óta komoly erőfeszítéseket tesz rakétatechnológiájának fejlesztése érdekében. Az idei lépések egyfelől illeszkednek a hadászati képességek folyamatos erősítését célzó hosszú távú stratégiába, másfelől összefüggésbe hozhatók az elhúzódó orosz–ukrán háború folyamányaként a regionális biztonsági

architektúrában bekövetkező változásokkal. Az alábbiakban amellett fogok érvelni, hogy Észak-Korea nemcsak az átalakuló biztonsági környezet kínálta lehetőségeket akarja kihasználni, hanem a változás dinamikáját a számára kedvező irányba próbálja aktívan befolyásolni.

VÁLSÁGHELYZET

A 2016–17-es időszakban Kim Dzsongun észak-koreai vezető már bebizonyította, hogy a feszültség növelésével képes befolyásolni a térség államközi kapcsolatainak dinamikáját. [A helyzet folyamatos eszkalációjával](#) először megbontotta a Kína és Dél-Korea közötti virágzó kapcsolatokat. Az 1992-ben történt diplomáciai kapcsolatfelvételt követően 2013–2015 között érte el zenitjét a Kínai Népköztársaság és a Koreai Köztársaság közötti politikai együttműködés. A KNDK azonban 2016 elején egy újabb kísérleti atombomba-robbantással, és egyre sűrűsödő ballisztikusrakéta-kilövéseivel megzavarta ezt az erősödő bizalmi állapotot. Ugyanis Szöul csalódásának adott hangot amiatt, hogy Peking nem volt hajlandó intenzív nyomást gyakorolni a tőle gazdaságilag teljes mértékben függő Phenjanra annak érdekében, hogy leállítsa provokációit. Ahogy eszkalálódott a helyzet, Dél-Korea és Japán egyre inkább fenyegetve érezte biztonságát, és ezért nemcsak jegelték a kettőjüket érintő vitás kérdéseket, hanem újult lendülettel vettek részt az Egyesült Államokkal való hármass együttműködésben (Trilateral Cooperation). Ilyen módon közvetve az észak-koreai fenyegetés idézte elő, hogy a szöuli kormány mégis csatlakozott a [THAAD amerikai rakétavédelmi rendszer](#)hez 2016 közepén, amitől korábban az Egyesült Államok unszolása dacára Dél-Korea éveken keresztül vonakodott. Ez a lépés aztán a Peking és Szöul közötti mosolyszünetet konfliktussá változtatta; ráadásul Moszkva is rossz néven vette, a lépés így feszültséget gerjesztett az Oroszországgal való kétoldalú viszonyban is.

Ezzel egyidejűleg a gazdasági-kereskedelmi kapcsolatok ígéretes fejlődése ellenére sem felhőtlen kínai–észak-koreai viszony nagymértékben megromlott Kim Dzsongun felelőtlen és provokatív politikája miatt. Phenjannak olyannyira sikerült elidegenítenie korábbi támogatóit, hogy Peking és Moszkva egyaránt megszavazta a minden korábbinál lényegesen szigorúbb és a KNDK-t nehéz gazdasági helyzetbe hozó szankciókat az ENSZ Biztonsági Tanácsában. Összeségében megállapítható, hogy provokációi eredményeként a KNDK nemzetközi elszigetelődése jelentős mértékben fokozódott, konfliktus alakult ki Peking és Szöul között, míg az amerikai–japán–dél-koreai háromoldalú együttműködés erősödött. Ezzel együtt az is látható, hogy a KNDK annak ellenére, hogy gazdasági szempontból teljes mértékben súlytalan regionális szereplő, közvetlenül és közvetve hatást tudott gyakorolni a régió belüli folyamatokra.

MOSOLYOFFENZÍVA

Visszatekintve három okot emelnék ki, amelyek Kim Dzsongunt diplomáciai nyitásra késztették 2018 elején. Az egyik ilyen volt a fentiekben említett, 2016–17 folyamán hozott szankciós csomag, amely működött, mivel az érintett kormányok szigorúan betartották azt. A másodikat „Trump-tényezőnek” nevezném. Eszerint Phenjanban igen világosan felmérték, hogy Donald Trump más, mint az eddig megszokott amerikai elnökök. Bizonyos értelemben elmondható, hogy Trump az észak-koreaiak ellen fordította saját fegyverüket, a kiismerhetetlenség tudatosan felépített látszatát. Kim Dzsongun feltehetően úgy kalkulált, hogy Trump vonatkozásában végül is nem zárható ki teljesen, hogy egyszer mégiscsak megnyomja azt a bizonyos gombot, és fegyveres akciót indít a KNDK ellen. Ugyanakkor Kim Dzsongun arra is számíthatott, hogy Trump „megszelídíthető”, vagyis rávehető olyan engedményekre, amelyeket a szigorú racionalitás mentén mozgó korábbi elnökök semmiképpen nem tettek volna meg. A harmadik okként a szintén említett, a korábbi szövetségesektől való elszigeteltséget emelném ki. Kim Dzsongun minden bizonnyal felismerte, hogy az eszkaláció politikája nem folytatható, mert vagy katonai ellenlépést váltana ki Washington részéről, vagy az összes baráti ország elvesztését vonná maga után.

A 2018–19-ben a KNDK által végrehajtott diplomáciai nyitás kapcsán rendszerint a „történelmi találkozók” narratíváját szokták hangsúlyozni, utalva a Trump elnök és az észak-koreai vezető két csúcstalálkozójára (Szingapúr 2018. június, Hanoi 2019. február), valamint az általuk aláírt [szingapúri nyilatkozatra](#). Ezen kívül még a 2018. áprilisi Korea-közi csúcson elfogadott [panmindzsoni nyilatkozatra](#) is gyakran hivatkoznak mint a békés rendezés felé tett fontos lépésre. Azonban fontos rámutatni, hogy ezeknek a tárgyalásoknak vajmi kevés érdemi hozadékuk volt, és a diplomáciai nyitás időszakának valódi jelentősége máshol keresendő. Míg az USA–KNDK közötti, valamint a két Korea közötti viszonyban nem történt komoly változás, addig Phenjannak sikerült helyre állítani baráti kapcsolatait Pekinggel ezen időszak alatt, és ez mai napig meghatározó jelentőségű az észak-koreai külpolitika számára. [2018–19 folyamán öt alkalommal találkozott egymással Hszi Csin-ping és Kim Dzsongun](#); az első négy találkozóra Kínában került sor, majd a bizalom helyreállításának folyamatát a kínai elnök 2019 júniusában Phenjanban tett hivatalos látogatása tetőzte be. Ezt követően Wang Yi kínai külügyminiszter utazott Észak-Koreába ugyanazon év szeptemberében.

A kínai szövetséggel való kibékülés különösen annak fényében fontos, hogy mennyire megromlott a két ország viszonya 2012 és 2017 között. Ezt mutatta az is, hogy bár Hszi Csin-ping az ifjú észak-koreai diktátorral nagyjából egyidőben került az állam élére, nem volt hajlandó találkozni vele egészen 2018 márciusáig, Kim Dzsongun diplomáciai mosoly-offenzívájának elindulásáig. Az ráadásul erős kontrasztként jelent meg, hogy [Hszi Csin-ping ugyanakkor többször is találkozott Dél-Korea akkori államfőjével, Pak Kunhje asszonnyal Szöulban és Pekingben egyaránt](#).

A kétoldalú politikai kapcsolatokat megromlását alapvetően az idézte elő, hogy Kim Dzsongun sorozatosan negligálta Kína érdekeit. Ezek közül a legfontosabbak a következők voltak. 2013-ban kész tények elé állítva, kivégeztette nagynénje férjét, Csang Szongtheket, akit addig az ország második emberének, valamint a „kínai kapcsolat” felelősének tekintettek. Hszi Csin-ping kifejezetten visszafogottságra intő tanácsa ellenére az ifjú diktátor 2016-ban turbó fokozatba kapcsolta nukleáris- és ballisztikusrakéta-programját; egy év alatt két kísérleti atomrobbantást és minden korábbinál több, huszonnégy rakétakilövést hajtott végre. 2017-ben ügynökeivel megölette a kínai kormányzat védelme alatt Makaóban élő – de éppen Kuala Lumpurban tartózkodó – idősebb féltestvérét, Kim Dzsongnamot; ezzel egyben felrúgva a Kim klánban addig hallgatólagosan érvényben lévő normát, hogy családon belül nem gyilkolják egymást. Mint fentebb említettem, a provokációival végül annyira túlfeszítette a húrt, hogy Peking támogatta az ENSZ Biztonsági Tanácsában a Washington által javasolt szigorú szankciók elfogadását.

MÉLYÜLŐ EGYÜTTMŰKÖDÉS PEKINGGEL ÉS MOSZKVAVAL

A 2020–21-es időszak a KNDK drasztikus befelé fordulásával jellemezhető. Ennek közvetlen kiváltó oka a koronavírus-járvány Kínában történt megjelenése volt, és az erre adott reakció a teljes önizoláció lett. 2020 elején lezárták a szárazföldi határokat, és leállították a nemzetközi légi, valamint tengeri közlekedést. Ez tulajdonképpen teljesen racionális intézkedésnek volt tekinthető, hiszen Kim Dzsongun minden bizonnyal felmérte, hogy az észak-koreai egészségügyi ellátórendszer olyan leromlott állapotban van, hogy összeomlana egy országos járvány súlya alatt. Ezen periódus alatt a KNDK elutasította a felajánlott koronavírus teszteszteket, majd vakcinákat, és az önizolációban bízott. Utólagosan elmondható, hogy joggal, mert – legalábbis eddig – tömeges áldozatok nélkül vészelt át az ország a pandémiát. A külvilágtól való elszigetelődés a külkereskedelem óriási visszaesését is maga után vont; nem véletlenül állapították meg szakértők, hogy semmilyen szankciós rezsim sem tudta úgy megfosztani Észak-Koreát a külső forrásoktól, mint a 2020-ban bevezetett szigorú önkéntes izoláció. A konkrét kihívás, a pandémia miatt indokolt befelé fordulással a KNDK külpolitikai aktivitása is látványosan csökkent, ami nem volt meglepő, hiszen az Egyesült Államokkal, valamint a Koreai Köztársasággal folytatott tárgyalások már 2019 végére gyakorlatilag elhaltak. Ekkoriban úgy tűnt, hogy a kereskedelmi kapcsolatokat lényegében elvágó izoláció okozta gazdasági válság miatt Észak-Korea nem folytatja a korábbi lendülettel védelmi képességei fejlesztését. A kiválás időszaka jött el, amely megfelelt a 2021 elején hivatalba lépő Biden-kormányzatnak is. Az új amerikai adminisztráció április végéig halogatta [KNDK politikájának felülvizsgálatát](#), és akkor is csupán részleteket hoztak belőle nyilvánosságra. Ezek alapján úgy tűnt, az új stratégia „középutas” álláspontra helyezkedett Obama elnök „stratégiai türelem” politikája és Trump átfogó megoldást szorgalmazó hozzáállása között.

Fontos hangsúlyozni, hogy bár a KNDK szokatlan passzivitásba vonult a kül- és biztonságpolitika terén, és elmaradtak a kétoldalú magas szintű találkozók Peking és Phenjan között, a politikai együttműködés tovább mélyült közöttük 2020–21 folyamán. Kiemelendő mozzanat, hogy 2021 júliusában a felek [megerősítették a hatvan évvel korábban kötött Barátsági, Együttműködési és Kölcsönös Segítségnyújtási Egyezményt](#). Ez jól tükrözte, hogy mindkét ország komolyan veszi a szövetségesi viszony megszilárdítását, és teljes mértékben kitartanak a 2018-ban beindult bizalomépítő folyamat mellett.

Ezen négy év alatt, 2018–2021 folyamán, az Oroszországgal való együttműködés alapjai is megszilárdultak. Moszkva csupán a 2016–17-es nukleáris válság során távolodott el Phenjantól, azt megelőzően a két fél kapcsolatát nem jellemezte olyan bizalomhiány mint a kínai elnök és az észak-koreai vezető közötti viszonyt. Kim Dzsongun diplomáciai nyitása eredményeként 2018-ban Szergej Lavrov orosz külügyminiszter ellátogatott Phenjanba, hogy észak-koreai kollégájával folytasson tárgyalásokat, míg 2019-ben Putyin elnök fogadta az ifjú diktátort Vlagyivosztokban. A pandémia időszakában külügyminiszter-helyettesi és nagyköveti szinten folytatódtak az egyeztetések.

A Phenjannal való együttműködés erősödését mutatta, hogy Moszkva és Peking először 2019-ben, majd pedig 2021 novemberében is tervezetet adott be az ENSZ Biztonsága Tanácsának [az Észak-Koreával szembeni szankciók enyhítéséről](#). A textilárak és a tengeri élelemexport tilalmának, valamint a kőolaj-behozatal korlátozásának eltörlését javasolták, de egyik esetben sem kapták meg a szükséges támogatást a Biztonsági Tanácsban. Ezek a kezdeményezések azt mutatták, hogy mind Kína, mind Oroszország végső soron tudomásul vette az észak-koreai nukleáris ambíciókat. Visszatértek hagyományos biztonságpolitikai alapállásukhoz, amelynek értelmében a KNDK mint pufferzóna fenntartása, valamint ezzel összefüggésben a Koreai-félsziget stabilitásának biztosítása prioritás élvez a non-proliferációs szempontokkal szemben.

2022 elején az Ukrajna körüli válsághelyzet igen kritikus szakaszba lépett, és különös egybeesés, hogy két csendes év után a KNDK láthatólag nagy lendülettel újraindította ballisztikusrakéta-tesztjeit. Azt a látszólagos csend időszakában is lehetett tudni, hogy Kim Dzsongun nem mondott le a védelmi képességek további fejlesztéséről, valamint azt is, hogy folytatódott az atombomba, illetve az atomtöltetek gyártásához szükséges hasadóanyagok előállítás. Ilyen értelemben a ballisztikusrakéta-program előrehaladásához nélkülözhetetlen tesztek újraindítását a korábbi erőfeszítések logikus folytatásának tekinthetjük. 2022 februárjában azonban kitört az orosz–ukrán háború, amely új lehetőségeket adott Észak-Korea számára regionális pozíciójának erősítésére.

A HÁBORÚS HELYZET ÚJ LEHETŐSÉGEKET TEREMT A KNDK SZÁMÁRA

Az elhúzódó ukrajnai háború kiélezte és fokozta Oroszország és a nyugati hatalmak közötti szembenállást; ehhez kapcsolódott egyrészt Moszkva Pekinghez való egyre intenzívebb közeledése, valamint az Egyesült Államok és a Kínai Népköztársaság

közötti stratégiai verseny erősödése. Ezen folyamatok kölcsönös egymásra hatása további elmozdulásokat látszik generálni a globális biztonsági környezetben; elképzelhető az is, hogy ezek az elmozdulások akár még gyökeres strukturális változásokhoz is vezethetnek a nemzetközi világrendben. A KNDK mindenesetre a háború által előidézett új helyzetben lehetőséget látott arra, hogy elmélyítse stratégiai együttműködését mind Kínával, mind Oroszországgal. Ha megnézzük az észak-koreai lépéseket a háború kezdetétől napjainkig, megállapíthatjuk, hogy Kim Dzsongun mindent ezen célkitűzés elérésének érdekében tett.

Mindössze néhány nappal a háború kitörését követően az észak-koreai külügyminisztérium közleményében kiállt Oroszország mellett, és az Egyesült Államokat hibáztatta a konfliktus eskalálásáért. Március elején az ENSZ Közgyűlésen a KNDK azon öt ország – beleértve Oroszországot is – egyike volt, amely [az Ukrajna elleni agressziót elítélő határozati javaslat ellen szavazott](#). Az észak-koreai diplomácia teljes mellszélességgel támogatja az orosz kezdeményezéseket; először Donyeck és Luhanszk „népköztársaságként” való elismerése mellett állt ki, majd legitimnek tekintette az ott tartott népszavazásokat, végül pedig üdvözölte ezen régiók Oroszországhoz való csatolását. Ugyancsak márciusban a KNDK sikeres interkontinentális ballisztikusrakéta-kísérletet hajtott végre, felmondva ezzel a 2018-ban vállalt hosszú távú rakétatesztekre vonatkozó önkéntes moratóriumát. Majd májusban, egy tengeralattjáróról indított ballisztikusrakéta-kilövéssel megsértette Japán kizárólagos gazdasági övezetét, mivel a lövedék a szigetország partjaitól nem messze csapódott a tengerbe. Ezt követően az USA további Észak-Koreával szembeni szankciók elfogadására tett javaslatot az ENSZ Biztonsági Tanácsában, amelyet – bár a BT többi tagja támogatott – a kínai, valamint az orosz ENSZ-nagykövet megvétózott.

Míg a KNDK folyamatosan az együttműködés erősítésére törekedett Kína és Oroszország vonatkozásában, látványosan ignorálta az Egyesült Államok lanygos közeledési kísérleteit. Ámbár washingtoni kormányzati nyilatkozatok az Obama-féle „stratégiai türelem” elképzelésénél aktívabb KNDK-politikát ígértek, a Biden-adminisztráció elmúlt két évére visszatekintve megállapítható, hogy végző soron ők is belecsúsztak a „stratégiai türelem” kivárára építő – vagy, ha tesszük, egyszerűen csak passzív – politikájába. Az Észak-Koreával szembeni további elhidegülést fokozta, hogy a májusban hivatalba lépő új, konzervatív dél-koreai kormány egyértelművé tette, hogy nem hajlandó folytatni elődje vonalvezetését. Jun elnök kijelentette, hogy nem lehet szó tovább megelőlegezett bizalomról, a phenjani vezetésnek késznek kell mutatkozni denuklearizációs lépések megtételére. Ez természetesen elfogadhatatlan volt a KNDK számára.

A Kínával való együttműködés további elmélyítésének szándékát tükrözte, hogy KNDK augusztus elején felajánlotta: a két ország hadereje tartson [„stratégiaiilag és taktikailag egyaránt koordinált műveleteket a Koreai-félsziget és világ többi része békéjének és stabilitásának közös megőrzése érdekében.”](#) Szintén augusztusban Kim Dzsongun Putyinnak címzett üzenetében a két ország közötti [„stratégiai és taktikai együttműködés”](#) megvalósuló új szintjéről elmélkedett.

Ezt követően szeptemberben az észak-koreai parlament elfogadta az [új nukleáris törvényt](#), amely – többek között – lehetővé teszi a megelőző atomcsapások végrehajtását még abban az esetben is, ha egy készülő nem nukleáris jellegű támadást akarnának ezzel megakadályozni. Lényegében ezzel egyidejűleg nagy lendülettel folytatódtak a ballisztikusrakéta-kilövések. Szeptember–október hónapokban ugyanannyi tesztet hajtottak végre – alkalmanként általában több rakétát is elindítottak –, mint az idén áprilistól augusztus végéig terjedő öt hónapban. Kim Dzsongun az új törvényt beiktató parlamenti ülészen a maradék illúziókat is eloszlatta a tekintetben, hogy sor kerülhet bármilyen egyeztetésre a denuklearizációt illetően. Beszédében kijelentette, hogy [„nukleáris fegyverzetünk többé nem lehet alku tárgya.”](#) Ez a gesztus lényegében lezárta a tárgyalások felvételének lehetőségét mind Washington, mind Szöul irányába.

Miután az Egyesült Államok harminc éven át tett sorozatos erőfeszítéseket, hogy elérje Észak-Korea denuklearizációját, az arról való lemondás hatalmas külpolitikai kudarcot jelentene. A várhatóan legalább 2027-ig hivatalban maradó dél-koreai kormány pedig nem fog önálló kezdeményezésekkel élni a KNDK felé, hanem kizárólag amerikai szövetségesével összhangban fogja alakítani lépéseit. Egyes szakértők javasolták, hogy Amerika mondjon le a teljes, végleges és ellenőrizhető atomfegyver-mentesítésre vonatkozó évtizedes követeléséről, és helyette kezdeményezzen fegyverzetcsökkentési és leszerelési tárgyalásokat Észak-Koreával, azonban az októberben nyilvánosságra hozott új amerikai nemzetbiztonsági, valamint nemzetvédelmi stratégia egyaránt világossá tette, hogy a Biden-kormányzat nem vevő ezekre a felvetésekre. Utóbbi dokumentum leszögezte, hogy [„ami az észak-koreai fenyegetés csökkentését vagy felszámolását illeti, továbbra is célunk marad a Koreai-félsziget teljes és ellenőrizhető denuklearizációja.”](#) Ez azt jelenti, hogy a diplomáciai párbeszéd opciója lekerült a napirendről.

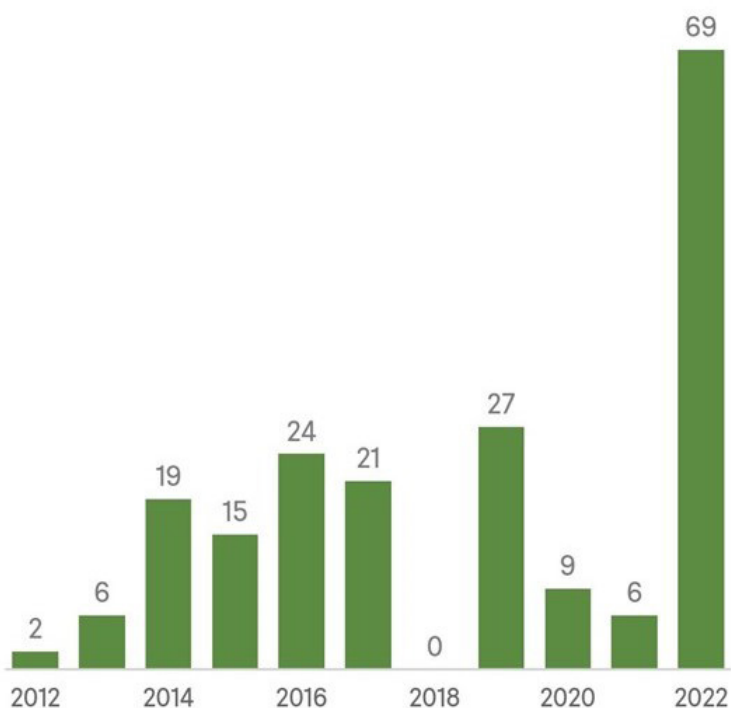
ARCCAL AZ ÚJ „HIDEGHÁBORÚ” FELÉ

Eddig Kim Dzsongun – csakúgy, mint elődjei – legalább úgy tett, mintha hajlandó lenne tárgyalni, ha nem is atomprogramja végleges felszámolásáról, de a program, pontosabban a nukleáris kapacitások bővítésének leállításáról. A nukleáris törvény elfogadásakor tett bejelentésével ezen hajlandóság látszata is eltűnt; ráadásul ezzel egyidőben magasabb fokozatba kapcsolt a ballisztikusrakéta-tesztok végrehajtásában (lásd a lenti ábrát). Ez a kettő együttesen érvénytelenítette azt a számos [biztonságpolitikai szakértő](#) által hosszú éveken át ismételt mantrát, hogy a KNDK a feszültség növelésével figyelmet akar kivívni, és tárgyalóasztalhoz kívánja kényszeríteni az Egyesült Államokat, végső soron azzal a céllal, hogy békeszerződéssel zárják le a mai napig csupán fegyverszünettel véget érő koreai háborút. Egy békeszerződés, ezen érvelés szerint, megfelelne Észak-Korea biztonsági igényeinek,

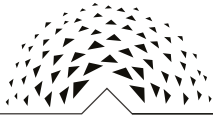
és csökkentené az esetleges amerikai támadástól való félelmét. Felmerül tehát a kérdés, hogy amennyiben mégsem a békeszerződés megkötésének célja lebeg a szeme előtt, akkor mit akar jelenleg Kim Dzsongun elérni sorozatos rakétakilővéseivel azon túlmenően, hogy ezek a tesztek technikai értelemben kétségtelenül hozzájárulnak ballisztikusrakéta-képességeinek és egyben védelmi erejének fejlesztéséhez.

1. ábra:

A KNDK által évente végrehajtott rakétatesztek száma Kim Dzsongun alatt

2018 és 2021 között a KNDK komoly erőfeszítéseket tett a Kínával, valamint az Oroszországgal való együttműködés elmélyítése érdekében. Láthattuk, hogy az orosz–ukrán háború kitörését követően, érzékelve a nemzetközi kapcsolatok architektúrájában bekövetkező elmozdulásokat, a phenjani rezsim igyekezett még erősebb szálakkal kapcsolódni Pekinghez és Moszkvához. Az észak-koreai törekvések egyértelműen arra irányulnak, hogy felélesszék a hidegháború alatti stabil szövetségi viszonyt a két szomszédos állammal. A rezsim érdekeinek maximálisan megfelelne egy Washington–Tokió–Szöul-tengellyel szemben álló Peking–Moszkva–Phenjan-szövetség kialakítása. A hidegháború lezárultával nemcsak a szovjet birodalom bomlott fel, hanem a KNDK biztonságát garantáló kelet-ázsiai erőegyensúly is. Észak-Korea egyáltalán nem találta a helyét a kilencvenes években Amerika által dominált térségben. Bár Kim Dzsongil, majd örököse, Kim Dzsongun sikeresen ellavíroztak a megváltozott biztonsági környezetben, ez jelentős

energiákat lekötő, folyamatos kihívást jelentett számukra. Ehhez képest a kibontakozó újabb kelet–nyugati szembenállás annak ígéretét kínálja, hogy ismét eljöhessenek a „régis szép idők”, amikor is a két tömb közötti ellentét megerősített biztonsági garanciát jelent a KNDK számára. Az uralkodó Kim-klán képzeletében a hatvanas–hetvenes évek időszakának visszatérése hozhatná el az „új aranykort”.

Mint azt a 2016–2017-es válsághelyzet kapcsán láthattuk, Kim Dzsongun észak-koreai vezetőnek szándékában állt és képes is volt hatást gyakorolni a regionális biztonsági helyzet dinamikájára. Joggal feltételezhetjük, hogy jelenleg is a KNDK számára kedvező folyamatok erősítésére törekszik. Említettük, hogy az ősz folyamán tovább fokozta a rakétatesztek intenzitását. Október 4-én a kilőtt ballisztikus rakéta áthaladt Japán fölött, minek hatására Kisida miniszterelnök figyelmeztetést adott ki, amelyben óvintézkedések megtételére szólította fel az ország polgárait. November 2-án 23 rakétát lőttek ki egy nap alatt, amelyre a dél-koreai haderő is rakétakilövésekkel válaszolt. Ugyanakkor Észak-Korea, éjszakába nyúlóan, mintegy 30 tüzérségi sorozatot lőtt a tengerbe a két ország határa közelében. Ezután [180 észak-koreai harci repülőgépet észleltek a két ország határát jelentő demilitarizált zóna közelében](#), amelyre azonnali válaszul a dél-koreai légierő 80 gépe szállt fel a határ innenső oldalán. Ezek az incidensek jól mutatják, hogy a KNDK képes bővíteni provokációi repertoárját; sőt, úgy tűnik, mintha egyre élesebb helyzeteket kívánna előidézni.

KONKLÚZIÓ

2018-ban, okulva az általa gerjesztett válsághelyzet tanulságaiból, Kim Dzsongun diplomáciai nyitást kezdeményezett a szomszédos országok, valamint az Egyesült Államok felé. A nyitás észak-koreai szempontból eredményesnek bizonyult, hiszen sikerült helyreállítani a bizalmi viszonyt Kínával, [Oroszországgal pedig megerősíteni a politikai kapcsolatokat](#). A tárgyalások megrekedése, majd elhalása az amerikai, valamint a dél-koreai féllel másodlagos jelentőségűnek tekinthető a kínai és orosz vonalon elért fejleményekhez képest. 2020–2021 folyamán, amikor a rezsim a teljes bezárkózás és önizoláció periódusába fordult, Phenjan tovább mélyítette az együttműködést Pekinggel és Moszkvával.

A 2022 februárjában kitört orosz–ukrán háború nyomán kialakult új helyzetet Kim Dzsongun arra használta a kezdetektől fogva, hogy a stratégiai együttműködést erős szövetséggé mélyítse mindkét országgal. Az észak-koreai értékelés alapján Oroszország és a nyugati hatalmak közötti szembenállás kiéleződése, valamint a Kína és az Egyesült Állam közötti stratégiai verseny fokozódása ismét két tömb merev szembenállását alakíthatja ki a nemzetközi kapcsolatokban. A KNDK célja ebben a kontextusban a hidegháborús időszak alatti szövetségesi kapcsolatrendszer felélesztése mind Kínával, mind Oroszországgal, mert az biztonsági garanciát jelentene az észak-koreai rezsim számára.

Az elhúzódó háborús helyzet alatt a KNDK egyre nagyobb lendülettel folytatta ballisztikusrakéta-kilövéseit, és október–november folyamán egyre provokatívabb magatartást mutatott Dél-Korea, valamint Japán irányába. Nem látható előre, hogy Kim Dzsongun meddig folytatja provokációit, de egyértelmű, hogy a helyzet eszkalációja a kelet–nyugati szembenállást erősítheti, ami beleillik azon észak-koreai törekvésbe, hogy újra létrejöjjön egy „hidegháborús” szövetség Pekinggel és Moszkvával. Az ifjú diktátor már demonstrálta, hogy nem retten vissza a viszonyok megbolygatásától, és kész megkísérelni számára kedvező irányba befolyásolni a biztonsági környezet alakulását. Az észak-koreai logika alapján a feszültség növelése a háromoldalú együttműködést fogja erősíteni Washington, Tokió és Szöul között, és ez pedig – reményeik szerint – ellenhatásként Peking, Moszkva és Phenjan szövetségét stabilizálhatja.